

INVĂȚĂTORUL

ORGANUL ASOCIAȚIEI INVĂȚĂTORILOR ROMÂNI DIN ARDEAL BANAT SI PĂRȚILE UNGUR

Apare în fiecare lună a anului școlar

Sub conducerea unui comitet de redacție

REDACTOR:
ANDREI PORA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA
CLUJ
STRADA HELTAI NUMĂR

Dr.
Biblioteca Universitatii
Cluj

Incheind anul.

Cu numărul de față, revista noastră își incheie anul cel dintâi ale existenței. Pornită mai mult pe temeiul unor indemnuri idealiste, emanate din sufletul curat și nepângărit al câtorva înțelegători ai nevoilor învățătorilor români, decât pe razimul material care lipsia aproape cu desăvârșire, de sine înțeles că ea a trecut nu odată prin grele crize, ducând o luptă inversunată contra nepăsării și indiferentismului, care de multeori provoca în noi adânci sentimente de descurajare, cu atât mai adânc simțite, cu cât știam că ea nu s'a creat pentru a satisface unor interese de glorie personală, ci punându-și ca țință supremă, organizarea învățătorimii română din Ardeal și apărarea intereselor profesionale ale învățătorilor români, față cu lumea indiferentă neînțelegătoare ori răutăcioasă. Putem afirma fără remușcări sufletești, oricât ne-am gândi la susceptibilitatea unora ori altora, că dacă revista noastră nu și-a ajuns scopul integral, așa cum doriām, aceasta se datorește lipsei unui sprijin mai eficace din partea aceloră, pe seama cărora ea se scria. Pentru noi însă experiențele unui an sunt de o deosebită importanță. Ele ne vor da tot concursul pentru ca în viitor să știm cum trebuie să lucrăm și cu mai mult succes. Ținem să mulțumim tuturor sprijinitorilor, și colaboretorilor, cari, dela redactorul responsabil in-

cepând, nu s'au gândit nici odată la recompensă materială, pentru lucrul și grija, cari reclamau eforturi considerabile.

Intrucât revista va mai apare și în viitor, ceace depinde dela hotărîrea adunării generale, ea va introduce cu siguranță încă dela început un alt sistem de administrație și mai ales altă modalitate pentru achitarea abonamentului, căci felul cum s'au incasat banii pentru revistă, în anul aceasta, fiind contrar ordinii, a provocat atâtea neajunsuri, încât cu drept cuvânt, suntem în mijlocul unui haos cu puțini sorți de lumină. Au fost multe categorii de incasatori: secții județene, subsecții județene, Revizorate casierul central, administratorul, ba chiar și particulari.

Pentru viitor, apariția revistei va fi anunțată și ea se va trimite exclusiv aceloră, cari trimit prin poștă banii înainte la administrație, care va confirma primirea sumei. Cei ce nu au poștă în loc, credem că vor găsi cu ușurință vre-o modalitate, mergând la orașul din apropiere, unde se vor primi banii, numai să voiască.

Intrucât sunt bani incasați în secții, la particulari, ori Revizorate, ne rugăm ca aceia să ni-se trimită fără amânare, pentru că și noi mai avem obligații pe cari vrem și avem datoria morală să le satisfacem.

Redacția Rev. „Invățătorul.”

Coloniile școlare.*)

Coloniile de vacanță -- așa cum le cunoaștem azi -- sunt de dată relativ recentă pentru că în 1876 pastorul Bion din Zurich a organizat prima colonie,

Ideea sa n'a întârziat -- printr'o fericită contagine -- să căștigă țările vecine și succesiv toate țările civilizate.

Pentru a ne explica succesul atât de repede al coloniilor de vacanță, e suficient să cunoaștem principul lor. Ele au ca scop să smulgă pe timpul căldurilor mare pe copii săraci din atmosfera nesănătoasă a orașelor, pentru a le umple plămâni cu aerul curat și dădător de viață al munților sau al mării.

În loc de hrană rea și puțină, ele oferă copilului alimente substanțiale și reconfortante: în ține, în loc de strada strâmtă, murdară și umedă colonia oferă micului orașean plaja de nisip fin și mării sau locuri pline de verdeață unde se poate juca în toată libertatea destinându-și membrele amorțite.

Dar coloniile de vacanță nu sunt numai opere de igienă fizică, ci sunt în același timp și opere de igienă morală și socială.

M. Luis Delpériér a studiat temeinic acest subiect consacrandu-i o interesantă lucrare care cuprinde informațiuni exacte și aprecieri foarte juste asupra diferitelor feluri de colonii de vacanță în Franța și în alte țări străine, asupra avantajelor și inconvenientelor respective.

Voiu spicui ceva din capitolul al III-lea al acestei cărți, referitor la rezultatele obținute prin coloniile de vacanță.

În adevăr, aceste rezultate sunt numeroase. Ele se pot împărți în 3 grupe: rezultate fizice, intelectuale, morale și sociale.

Rezultate fizice. Șederea în timp de câteva săptămâni în aer curat, -- produce 2 feluri de efecte asupra organismului copiilor: efecte imediate și efecte ce se vor arăta mai târziu.

Pentru a ne da seama de efectele imediate produse de cura de aer curat, nu e nevoie de certetări amănunțite, de lucrări științifice. E de ajuns a asista la plecarea unei colonii și la întoarcerea acesteia în oraș.

La plecare; slăbuți, palizi cu ochii obosiți, fără nici un pic de dispoziție.

La întoarcere: tenul lor bronzat de soare, ochii lor vii și mai ales strigătele exuberante ne spun mai bine decât orice statistică. adevărata metamorfoză suferită de aceste tinere organisme în timpul șederei în aer curat.

Dar cum în lume, cei neîncrezători sunt încă numeroși, medici -- adevărați apostoli ai coloniilor de vacanță atât în Franța cât și în alte țări au publicat rezultatul observărilor făcute și au adus și dovezi științifice în sprijinul lor.

Din rapoartele conducătorilor de colonii s'a constatat că greutatea copiilor s'a urcat totdeauna câte odată chiar considerabil: a scăzut extrem de rar.

Pentru copii cari au urmat una, două sau trei campanii succesive, mijlocia a fost totdeauna aceeași; de 1,125 -- 1, 140 kg. pe sezon. Cea mai mare urcare a greutateii a fost de 4, 5 kg. la plecare, adică aproape 7 kgr. mai puțin decât în mod normal.

Căpitanul Demosay a ajuns să formuleze adevărate legi în aceste materie, sprijindu-le cu grafice foarte sugestive:

1. Din doi copii de același sex și de aceeași vârstă, cei care profită mai mult în timpul șederei la munte este cel mai puțin greu.

1. Dintre doi copii de același sex, care la plecare au cam aceeași greutate în raport cu vârsta lor, acel ce beneficiază mai mult este cel mai în vârstă; când sunt de aceeași etate, fetița beneficiază mai mult.

3. Dintre un băiat și o fetiță -- luați la plecare în același condițiuni (în ce privește greutatea în raport cu vârsta):

a) Dacă vârsta fetiței e mai mică decât 3-4 din vârsta băiatului, atunci băiatul profită mai mult.

b) Dacă fetița are vârsta tocmai cât 3-4 din cea a băiatului, atunci amândoi profită deopotrivă,

c) Dacă vârsta fetiței e mai mare decât 3-4 din vârsta băiatului, atunci fetița este în profit.

Autorul trage din aceste legi, următoarele concluzii practice;

Cea dintâi ne arată că opera aceasta de bînfacere nu este zadarnică când ea se adresează celor mai slăbuți.

Celelalte două ne dau indicații pentru viitor.

Dacă din lipsă de mijloace, vom fi nevoiți să facem o selecție printre copii propuși să meargă în colonie, va fi preferabil să alegem pe cei

*) Note dintr'o lucrare de seminar. Secția pedagogică a universității din Cluj.

ce vor avea cel mai mare profit.

Perimetrul toracic crește deasemenia în timpul șederii în aer curat, dar mult mai puțin la fete decât la băieți.

Creșterea normală este după *Pagliani* de 3 m. m. în două luni pentru copii de 12—13 ani și de 1 m. m. în același timp pentru copii de 10—12 ani; în mijlociu 1 m. m. pe lună. După doctorul Burnand creșterea toracică mijlocie ar fi 1.23 cm. Un alt doctor Mirabail a constatat la întoarcerea copiilor din colonii o foarte mare creștere a globulelor roșii din sânge; dimpotrivă globulele albe au scăzut. În mijlociu — la întoarcere — numărul globulelor roșii întrece cu 292 pe cel al globulelor albe.

Aceste constatări pun în evidență îmbunătățirea stării fizice a copiilor prin colonii și demonstrează îndeajuns că această îmbunătățire fizică trebuie să fie scopul organizatorilor lor, cari uită foarte adesea lucrul acesta la recrutarea coloniștilor.

Recrutarea copiilor să se facă de medic care va ști mai bine decât oricare altul să smulgă din ghiarale tubercoluziei victimele ce această pândeste, și să indice și locul cel mai convenabil constituției fizice a elevilor ce formează colonia.

Ca să putem ști exact căror copii și în ce condițiuni marea, câmpia sau muntele le sunt mai de folos, ca se putem face o comparație în tre rezultatele obținute de colonia dela mare cu cele obținute de colonia dela munte sau câmp, e absolut indispensabil de a întocmi fișele medicale ale copiilor în mod *uniform*.

Aceste fișe trebuie să cuprindă în partea administrativă: vârsta (anul și luna) în momentul plecării coloniei, situația părinților, domiciliul lor numărul și vârsta tuturor copiilor, școala frecventată de copil. Urmează apoi *partea medicală* unde vom însemna rezultatul a trei examene: la ducere la întoarcere și la 6 luni după întoarcere, în ce privește greutatea, talia și perimetrul toracic. Greutatea trebuie luată cu un zecimal controlat la fiecare ședință (băieți numai în cămașe, ciorapi și pantaloni — fetele în cămașe ciorapi și jupon).

La măsura taliei copii să fie fără ghete. Măsura perimetrului toracic este pentru băieți aceea a perimetrului mamelonar; pentru fete această măsură trebuie luată puțin deasupra apofizei xifoide. Există și un aparat inventat de doctorul Dufestel (prezentat la congresul de igienă școlară din Londra 1907) cu care putem lua măsura

exactă a perimetrului torace evitând orice greșală ce s'ar putea face întrebuintând celelalte procedee.

Vine apoi aprecierea medicului asupra stării fizice a colonistului, asupra oportunității: depărtării lui, stațiunea cea mai favorabilă organismului copilului. Se mai pot adăoga și alte note și observații ca infirmitățile și boalele de care a suferit copilul etc.

Pe verso fișei propriu zisă este o fișă grafică care permite a judeca situația copilului în raport cu starea sa mijlocie. Mersul curbelor individuale raportate la curbele mijlociei ne va indica tendința ce are copilul de a se apropia de normal, de a-l depăși sau de rămâne sub normal urmând condițiile favorabile sau defavorabile ce pot să influențeze creșterea sa.

Ceva mai mult: această fișă grafică ne-ar permite de a urmări mai mulți ani de-a rândul rezultatele fizice obținute prin șederea în colonie. Una din fișele grafice reproduce în cartea de care mă servesc schematică cazul unui copil de 9 ani cari inferior din toate punctele de vedere mijlociei copiilor de vârsta lui în 1902, atinge mijlocia și o întrece în 1905 după ce participase la 4 colonii de vacanță.

În general, se observă o urcare rapidă a curbei în timpul lunilor de vacanță, căreia îi urmează o încetineală.

Copilul crește relativ lent în anul următor.

La viitoarea plecare în colonie, greutatea nu va fi mai ridicată ca aceea dela reîntoarcerea din anul precedent. Dar aceasta poate fi considerată ca un avantaj al colonilor de a câștiga într-o lună ce n'ar fi putut obține decât într'un an. Acest avans constituie o rezervă de forțe pentru lupta — în timpul iernii — împotriva difertelor maladiei.

De altfel greutatea mijlocie e totdeauna depășită după o serie de campanii, mai ales succesive. Luându-se greutatea mijlocie a unei serii de copii ce au făcut parte din una sau mai multe colonii școlare s'a constatat că e mult mai ridicată decât aceea a camarazilor lor cari n'au părăsit niciodată orașul.

Rezultate intelectuale. Renovarea stării fizice nu e singurul bun câștigat în timpul unei colonii. Cădrul cunoștințelor copiilor din colonie să lărgeste considerabil. Ce de chestiuni puse de dimineață până seara fie țărănilor, fie directorului coloniei; Ce lecții vii și instructive! În ruinele unui castel o lecție de istorie, cu ocazia unei pietre sau unei

flori aduse de un copil, o lecție de geologie sau botanică și în fine frumoasele lecții de geografie pe cari copii le primesc dela natura însăși. Cuvintele: munte, vale, râu mare lac, etc. nu vor mai fi pentru ei cuvinte abstracte; vor pricepe ocupația de căpetenie a locuitorilor del. munte etc.

Contactul copilului de oraș cu pământul și cultivatorii lui poate avea un rezultat particular, interesant. Numeroși autori au semnalat depopularea satelor și imbulzeala mare dela orașe și au predicat întoarcerea la țară. Colonile dela vacanță făcând cunoscută câmpia cu produsele ei și viața dela țară micuților orașeni, cari le ignorau, pot contribui în oarecare măsură la reîntoarcerea în sinul naturii. În cursul anchetelor făcute s'au și semnalat cazuri de aceasta. Din acest punct de vedere, plasarea copiilor în familie poate da mai bune rezultate. În adevăr copilul plasat într'o familie de țărani, vede deaproape viața rurală și adesea rămâne atașat de cei ce l-au primit așa de bine și cere să rămână ca servitor în acea familie.

Societatea pentru protecția animalelor poate găsi în coloniile de vacanță un mijloc de realizare a scopului ce urmărește. În timpul șederii la țară, copii cunosc bine animalele și se dezvoltă în sufletul lor o mare dragoste pentru ele, fie din cauza contactului continuu cu ele, fie din cauza simpatiei cu care sunt înconjurată animalele la țară. Și la orașe sunt animale, dar copii nu le cunosc. Animalul pe care-l văd mai des e singurul calul. La țară însă animalele sunt tovarășe de muncă, sunt prietini, fac parte din familie. Inima țăranului strânge de durere când e forțat să se despartă de boulenii lui! Dragostea copilului pentru animale va fi durabilă. Devenit om mare căruțaș sau birjar, tânărul colonist va păstra pentru caii sau boii lui o parte din afecția câștigată pentru boii cei mari și răbdători de munte,

Rezultate morale. Coloniile de vacanță au și o influență morală și socială asupra copiilor ce le formează. Mai întâi putem da copiilor din popor noțiuni de igienă și prin intermediul lor să le răspândim în clasa muncitoare. Viața colectivă îi îndeamnă așa face mici servicii unul altuia, apoi contactul continuu al conducătorilor coloniei cu copilul are o influență binefăcătoare. Dragostea pentru acestia va fi mare și legătura cu ei va supraviețui coloniei. Dacă la acestea se adaugă și influința reciprocă pe care țăranii și orașenii o exercită uni asupra altora, ne încredințăm că în adevăr coloniile de vacanță sunt opere fecunde

nu numai în rezultate fizice și intelectuale dar și morale și sociale.

Mai mult încă: sunt opere *patriotice și humanitare* de oarece ele au ca obiect și ca rezultat de a înapoia micul batalion de copii *familiei, vieții, fericirii* și de a păstra astfel patriei producătorii, și apărătorii chemați să facă totodată forța, bogăția și mândria ei.

A. St. Jipa
Institutoare — Cluj

Scoala civilă.

(Urmare)

Scoala nouă trebuie să fie străbătută de noile concepții, cari sintetizează problema educației practice creând din însușirile specifice de rasă, valori de civilizație generală, națională, umană, ajutând mersul omenirii către o nouă formulă: aceea de ridicare până la o colaborare armonică a tuturor civilizațiilor naționale, pentru a se instăpâni pe pământ cei mai superiori principii către care se grăbește evoluția lumii universale: *principiul umanității*.

Echilibrul social nu se poate desăvârși fără o cooperare eficace a școlii, iar școala veche, streină de noile principii și formule, trebuie înlocuită cu noul tip de școală care însemnează: împreunarea într'o sinteză a muncii sau activității intelectuale cu cea fizică, în direcția, ca facultățile psihice și fizice ale copiilor, să primească o dezvoltare până la maximum posibil, prin muncă proprie, bine îndrumată, prin activitate voluntară, în direcție practică și umană. Cunoștințele și-le însușește și câștigă copilul pe cale plăcută și în mod temeinic, punându-și în lucrare puterile active și productive.

Axa în jurul căreia se învârtă deci acest tip de școală este munca proprie a școlarului fizică și psihică.

Scoala activă se bazează pe simțul muscular și tactil, cărora li-se dă precădere fără însă să desconsidere pe celelalte simțuri. Ea s'a creat de necesitatea de a desvolta în individ în chipul cel mai armonios facultățile sufletești și trupești. Cauzele ei, motivele cari i-au dat naștere sunt de natură psihologică, igienică, socială și etică.

De natură psihologică având a se cultiva, armonios facultățile sufletești: judecata, memoria, imaginațiunea, sentimentele și voința, cari se întrețin și facilitează prin interesul viu al copiilor

către tot ceace îi incunjoară.

De natură igienică, pentrucă pus în mișcare organismul copilului prin muncă fizică prin aceasta devine normală circulația sângelui, respirația, întărirea musculaturii, care toate stănesc pofta de mâncare, pe urma cărora organismul se întărește crește și se dezvoltă în condiții favorabile și apoi:

mens sana in corpore sano.

De natură socială pentrucă copilul încă de mic să înțeleagă valoarea muncii. Crescând cu munca, va ști aprecia munca individuală cât și munca colectivă, grație căreia se asigurază viața și traiul colectivității. Nime nu poate exista exclusiv din munca ce o prestă el. Și nici nu este nime în măsură a ști, să-și acvireze și pregătească singur necesitățile de existență ale vieții. Avem o muncă colectivă, în care unul ne ajută pe celalalt, în care munca mea ajută pe semenul meu și invers. Această viață colectivă va fi mai bine înțeleasă de copil, dacă el este pus de mic la muncă proprie, având darul să desvolte iubirea reciprocă între oameni.

De natura etică, intracât determină pe copil să recurgă la ajutorul semenilor săi, intrucât nobilitează sufletul, și-l ferește de alergări primejdioase fără supraveghere, de vagabondări de societăți rele cari i-ar putea pricinui o sdruncinare sufletească.

Scsarrelmann sub școala activă înțelege:

1. Acea reformă școlară în care învățătorul formează cu școlarii asociația cea mai intimă care se întemeiează pe încredere și înțelegere reciprocă.

2. În care prin muncă comună a majorității copiilor cu ajutorul învățătorului nizuiesc să deslege anumite probleme, alese de ei înșiși, pe căi alese de ei înșiși.

3. În care datoria cea mai mare a învățătorului este atătarea și armonizarea puterilor copiilor, în neconținuta lor conlucrare pentru a deslega probleme comune.

4. În care interesul copiilor formează punctul de plecare al tuturor metodelor educative și instructive.

5. În care în prima linie se pune preț pe puterile productive ale copilului prin care indirect se dezvoltă și toate celelalte.

6. În cari forma de învățământ cea mai importantă este convorbirea liberă, care ca și o bună și prietenească convorbire între oameni mari, permite orice obiecțiuni și stimează comunicările independente și de valoare.

7. În care scopurile ultime, didactice și morale, stau în mâna învățătorului și rămân bunul lui privat personal, de care are să dea socoteală numai părinților și nu oficialității, și pe care scopuri ale învățătorului să nu le prea cunoască copiii.

8. În care copilul crede că el însuși are în mană toate firele învățământului,

9. În care pedepsele și interdicțiile învățătorului, sunt înlocuite prin legi și ordine date voluntar de clasa însăși,

10. În care învățătorul se străduiește să oprească cât mai mult, toate cunoștințele generale noțiuni și abstracțiuni, ținând seama de cugetarea inductivă și sensibilă, pentrucă să ferească pe copil de generalizări timpurii, dar care însă să lărgească și adâncească baza intuitivă a cunoștințelor despre lume.

11. În care învățătorul se silește în toate disciplinele să țină sus principiul toleranței prin iubirea cătră elevi. Să nu facă prapagandă pentru nici o confesiune, din iubire față de știință să nu facă parte din nici un partid politic militant.

12. În care orice activitate manuală joacă un rol intrucât e necesară și folositoare pentru aprofundarea și rezolvarea problemelor spirituale.

13. În care școlarii sunt educați în mod rațional că să știe utiliza toate mijloacele de caldură.

14. În care învățământul ocazional joacă mult mai mare rol, de cât orice învățământ științifice.

Adaptarea acestei forme școlare, avem nădejdea, va începe și în țara noastră nu după multă vreme, dat fiind că evoluția ei își face loc cu pași repezi în tot cuprinsul țărilor cu dor de progres. Țara noastră, merită a da directive în domeniul cultural în părțile Orientului are datoria să țină seamă de aceste noi curente, și în acest scop, să trimită în streinătate oameni cu misiunea de a face studii temeinice asupra organizării și reformei școlare în acest sens, dânp prin aceasta României-Mare care are toate condițiile de dezvoltare, avântul ce-l dorim cu toții și pe cari îl așteaptă și întreaga civilizație europeană.

A. Pora.

Invățământul special medico—pedagogic.

Rolul însemnat ce-l are în dezvoltarea cul-

turei generale. educațiunea și instrucțiunea, s'a constatat de atâtea-ori și foarte nimerit se spune, că din aprecierea educațiunei și instrucțiunei cu drept cuvânt putem deduce cultura unui popor, căci starea și nivelul instrucțiunei și educațiunei este barometrul culturii. Este cel mai puternic argument pentru cultura și contra culturii pretinse a unui popor.

Intre problemele de educațiune și instrucțiune, natural, se ține și învățământul special al nefericiților surdo-muți, orbi și cu alte defecte mintale. Intre îndatoririle culturale ale unui stat se ține și această problemă de ordin special al educațiunei și instrucțiunei, întocmai ca și toate celelalte probleme de ordin general al ed. și instr. Gradul de dezvoltare al tuturor problemelor de învățământ dă chipul cultural și de civilizațiune al celui stat. Cu acest tablou cultural, această înfățișare culturală să fie un ce complet, trebuie și nu poate lipsi învățământul special al pedagogiei medicale, cu rolul său atât de binefăcător și uman.

De problema aceasta de ordin special la noi Românii — din împrejurări preabine cunoscute până acuma — nu s'a prea vorbit. Azi însă, când suntem liber, când avem o Românie mare o țară care tinde tot mai mult spre a se numi cât mai culturală, trebuie nu numai să se vorbească, ci să se creieze și modalitățile pentru a da cultură și o profesiune oare-care și acelorora, cari din anumite împrejurări sunt lipsiți de unele simțuri și au defecte mintale.

Nici o ocupație omenească nu poate avea o importanță mai mare decât educația, care fiind necesară, tinde a dezvolta forțele de solidaritate, cohesiune socială, a organiza societățile, luând evoluția de acolo de unde a lăsat-o natura și ducându-o mai departe, și încă și mai repede spre un ideal, care nu este altceva, decât de-a da corpului și sufletului frumusețea, perfecțiunea de care este capabil, prin forma de influențare conștientă și intenționată, făcută cu plan și cu metodă asupra individului uman.

Tot așa prin educațiune și instrucțiune specială — indivizilor mai puțin favorizați de soartă prin formă specială de influențare conștientă și intențională, făcută cu plan și cu metodă specială asupra — lor a le da frumusețea și perfecțiunea corpului și sufletului în măsura posibilității.

În rezumat deci învățământul pedagogiei medicale fiind o îndatorire de stat, fiind o sumă de

datorinți morale față de cei avizați la prrijinul omenesc, trebuie să intre în evoluția zilei, întocmai ca și alte probleme de ordin mai înalt.

Dovada cea mai ceciatantă, că această evoluție și-a luat începutul, este procesul verbal luat în conferința directorilor med. ped. din Transilvania întruniți la Cluj în zilele de 14—15 Iunie 1920, precum urmează:

PROCES VERBAL

luat în prima conferință a directorilor și experților dela institutele medico-pedagogice din Transilvanip, Banat, Părțile ungurene și Bucovina, ce s'a ținut la Cluj în institutul de surdo-muți la 14 și 15 Iunie 1920; prezenți fiind următorii domni:

1. Dr. Marius Sturdza, secretar general, în numele Ministerului de interne, Secretariatul General al Salubrității Asistenței publice din Cluj;
2. Dr. Gheorge Crăiniceanu inspector general al institutelor medico—pedagogice din Transilvania
3. Profesor Mihail Hurducaciu secretar pe lângă inspectoratul general al institutelor med. co. pedagogice.
4. profesor Gh. Csapó director al institutului medico-pedagogic din Boroșincu (jud. Arad.)
5. tificpedagogul profesor Gheorge Halarovic; (Bucovina). — Oaspeții; d-soara Venera Manolescu (Oarbă din București) și dl. Al. Ionescu Bulaș absolvent al conservatorului din București) s. a.

Din motivul neobținerii unei înlesniri de transport au aderat prin telegrame și scrisori următorii domni: 1. Mihail Ionescu directorul institutului de surdo-muți din Focșani. 2. I. V. Tassu directorul școlii primare de orbi din București. 3. Constantin Hertila directorul institutului de surdo-muți din Arad, și 4. Dimitrie Rusceac. director al institutului de orbi și surdo-muți „Regina Maria“ din Cernăuți.

La oarele 9. a. m. D-l. Dr. Gh. Crăiniceanu salută pe cei prezenți invitând pe D-l. Dr. M. Sturdza, ca în numele oficialității să deschidă ședința.

D-l. Dr. M. Sturdza binevintează membrii conferinței. În cuvinte calde și pătrunzătoare, salută cu bucurie idea intrupată de a fi fest conchemată această conferință. În mod deosebit pledează asupra problemei umane a învățământului special fiind de un interes vital pentru cei ce au nevoie de educațiune și instrucțiune medico-pedagogică. Ca membru al oficialității face solennă declarație pentru sprijinul ce-l va da și interesul ce-l va purta institutelor speciale și întregului învățământ medico-pedagogic. Își exprimă dorința

ca toate deliberările ce se vor aduce să aibă rezultatul dorit și totodată propune ca conferința să se constituiească.

Unanim fost ales de președinte nestorul tiflo-pedagogiei românești, D-l. Dr. Gh. Crăiniceanu. — Președinte de onoare: D-l. Dr. M. Sturdza. Secretari ai conferinței Domnii: Gh. Halavici și M. Hurducăciu.

După formalitățile de constituire se porcede la discuția punctelor din programul următor:

1 Modul evaluării profesorilor med.-ped.; și salarizarea lor.

2 Regulamentele și planurile de învățământ ale inst. med.-ped.

3 Recvizite și manuale didactice, revista specială.

4 Dare de seama asupra mersului institutelor med.-ped. în anul expirat.

5 Locul, data și programul congresului prim. Eventuale propuneri.

ad 1 La acest punct ia cuvântul D-l. inspector general Dr. Gh. Crăiniceanu. Scoate în relief felul, modalitățile și formalitățile necesare pentru pregătirea în viitor a profesorilor med. ped. La acest obiect mai vorbesc domnii: Gh. Halarevici, M. Hurducăciu și Gh. Csapó. După o dezbateră temeinică se stabilește următorul plan pentru pregătirea profesorilor med.-ped. din Transilvania etc. și se împuternicește D-l. președinte al conferinței ca în înțelegere și concordanță cu autoritățile în drept să-l și realizeze și anume:

a. Viitorii profesori vor avea pregătire universitară de patru ani și licența,

b. Se vor recruta dintre absolvenții școlilor normale cu bacalaureat, absolvenții de licee cu bacalaureat, învățători, învățătoare cu cel puțin 2 ani praxă în învățământul primar, teologi. (Învățătorilor cu praxă și teologilor li se compută 2 semestre).

c. Cursurile se urmează la universitatea din Cluj și la institutele medico-pedagogice din Cluj, și Borș-Ineu

d. Absolvenții liceelor vor audia, afară de studiile prescrișe la universitate, și studiul pedagogiei generale

e. Candidații med.-ped., vor fi încadrați conform normelor de salarizare ale funcționarilor de stat, iar burșierii afară de burșă vor avea și întreținere gratuită în seminarile med.-ped.

f. Tratatamentul lor, după obținerea diplomei de profesori, va fi egal cu al profesorilor secundari, considerându-se vecheimea în serviciu și abili-

tățile în specialitate.

g. Studiile pe cari candidații le vor urma la universitate sunt: Istoria filozofiei, literatura română, pedagogia, psihologia, psihologia experimentală, fonetica, sociologia, anatomia și fiziologia centrilor nervoși și a organelor simțurilor și vorbirei, psihiatria, igiena.

În institutele med.-ped.: Istoria tiflo-pedagogiei istoria medico-pedagogică a surdo-muților și a celor cu defecte mintale metodică, psihologia și didactica specială în raport cu metodică, psihologia și didactica generală, lucrul manual pentru fete și băieți, sistemele de scris-cetit, tipar pentru orbi, sistemul de enbaritm și de note, literatura învățământului special, organizație și administrație.

h. Se iau în seamă colocivile la unele studii. Din cele mai esențiale se dau examene în fața profesorilor universitari și a directorilor institutelor la finea cursurilor.

i. Acest mod de evaluare privește deocamdată numai Transilvania, Banatul și părțile ungurene.

j. La cursurile sus amintite se admit și absolvenții institutelor de orbi și surdo-muți, și pot fi aplicați la institutele med.-ped., dacă prin documente certificate, dovedesc evaluare corespunzătoare.

ad 2, 3, 4. Regulamentul organic și planul de învățământ al institutelor med.-ped. au fost elaborate de D-l. inspector general Dr. Gh. Crăiniceanu. Afiându-se bune și potrivite pentru uzul institutelor din Transilvania etc. conferința le propune de-a se accepta pentru uzul și a celorlalte părți ale țării unde nu s'a uzat până acum. Se iau la cunoștință cu mulțumită și se propun a fi înfățișate congresului ce se va ține la Borș-Ineu, din partea referenților designați, cari studiindu-le temeinic, atunci își vor face observațiile ce le vor crede de cuviință.

ad. 5. În interesul organizării institutelor med.-ped. din România-mare, precum și a culturii și ocrotirii celor lipsiți de simțuri, intelect și senzoriu fiind neapărată nevoie de consfătuire a tuturor autorităților și personalelor interesate în această chestie, — conferința stabilește ținerea unui congres la Borș-Ineu (jud. Arad) în 28 Aug. 1920.

Pentru pregătirea acestei conferințe — congres, să alege o comisiune de trei (inspector Dr. Gh. Crăiniceanu, Domnii: M. Hurducăciu și Gh. Csapó) și se stabilește următorul program.

I. Problema instrucțiunii și educației spe-

ciale pentru orbi, surdo-muți și debili mintal, ca problemă nouă românească, (conf. Rusceac-Cer-năuți))

II. Organizarea învățământului special, recutarea, calificarea și salarizarea profesorilor med.-ped. Înființarea unui organ de această natură, un organ în Braille pentru uzul orbilor, altul pentru surdo-muți, ect. Referent Dr. Gh. Crăiniceanu.

III. Chestiunea revizuirii regulamentelor și a planurilor de învățământ în conformitate cu noile împrejurări și necesități ale României întregite (Halarovici — Viena, Hertila — Arad, Csapó — Boroș-Ineu).

IV. Chestiunea Cărților didactice (conf.: Tassu-București, Ionescu Focșani).

V. Ierarhia învățământului special (conf. M. Hurducaci — Cluj),

VI. Muzica orbilor (A. Ivela — București).

VII. Munca orbilor. Aparato noi inventate. (conf. Gh. Halarevici).

VIII. Eventuale propuneri.

ad. 6. Conferința stabilește mai multe necesități urgente, pe cari cuprinzându-le în puncte deosebite, roagă pe domnul președinte al ședinței de-a le înainta autorităților în drept și a stăru cu înzistență pentru realizarea lor în cadrele propuse.

a. Înființarea la Cluj a unui institut pentru fete mintali inapoiate ca astfel toate trei ramurile de pedagogie medicală să fie aici reprezentate, pentru a da posibilitate candidaților de-a se perfecționa de profesori.

b. Înființarea a încă unui institut pentru debili mintali în Ardeal.

c. Institutul de surdo-muți din Arad să fuzioneze cu cel din Timișoara; în schimb la Arad să se instaleze un atelier pentru oarbe adulte, eșite din institutele medico-pedagogice de orbi.

d. Înființarea unui institut de orbi și surdo-muți la Chișineu. Înmulțirea institutelor med.-ped. în România.

e. Toate institutele medico-pedagogice să depindă de unul și același Minister (al Salubrității și Asistenței publice).

f. Tipărire de chestionare. Înființare de Tipografie specială pentru orbi în Cluj în legătură cu institutul de orbi și oxoperarea creditului necesar pentru procurarea revizitelor la toate institutele medico-pedagogice din Transilvania, Banat și părțile ungurene.

g. Conscripția tuturor orbilor, — apoi a soldaților orbi în special — a surdo-muților și celor cu defecte mintale din întreaga Românie, cu indicarea etății, a secesului, etc. Resultatul să fie comunicat oficiului inspectorat med.-ped. la Cluj.

h. Soldați orbiți să fie reeducați pentru profesia de ordinioară, iar dacă nu se poate, să fie educați pentru o profesie spre care sunt mai aplicați.

i. Căminurile pentru reeducerea soldaților și ofițerilor orbiți în război să fie puse în strânsă legătură cu institutele corespunzătoare medică-pedagogice. Tot astfel și cele de surdo-muți și cu defecte mintale.

j. Mărirea instituiului dela Ineu pentru adăpostirea celor defecți mintali gravi.

l. Autoritățile în drept sunt cu insistență rugate de a urma, terminarea edificiului în parte clădit al institutului de orbi din Cluj.

m. Pentru a face față necesității și lipsei urgente a profesorilor medico-pedagogici, să se e scrie concurs în timpul cel mai scurt, ca la proximal semestru dela universitate să se poată urma cursurile din partea celor doritori.

n. Până la pregătirea sistematică a profesorilor med. ped., să se aplice ca practicanți la institutele din Transilvania candidați de profesori sub conducerea nemijlocită a directorilor în specie.

După terminarea ordinii de zi, președintele mulțumește participanților pentru interesul viu ce la-u arătat față de toate chestiunile sulate în decursul acestei conferințe. D-sa spune că organizarea învățământului special și ocrotirea celor nefericiți nu e numai o problemă de stat, ci este o datorință morală, un obligament, al fiește-căruia — pornit din cei mai curat sentiment de umanitate, Promite cuprinse în acest proces verbal, iar pe de altă parte socilitează obolul tuturor celor cu calitățile aptitudinile recerute la învățământul special medico-pedagogici.

În vederea colaborării armonioase și muncii asidue la care apelează, declară conferința de închisă la orele 12 a. m. urând totodată mult bine și deplină sănătate pentru a ne putea revedea în număr cât mai mare la Boroș-Ineu.

Cluj 1920, Iunie 15.

inspector: Dr. Gh. Crăiniceanu m. p. președinte.
secret. gen.: Dr. M. Sturdza m. p. preș. de onoare,
prof. Gh. Halarevici m. p. și M. Hurducaci m. p. secretari.

Insemnările unui învățător.

— Dascălul Nicu Căprioară —

(portret)

Dincolo de valea Cerbului, plină de sălbatecă frumusețe, sa revarsă în mijlocul unui pomet bogat, gospodăriile din satul Bălăița. Albeața ca de spumă a caselor — în față cu frumoase grădinițe de flori — îndreptățește numele atât de dulce al acestui sat, locuit de oameni statornici la muncă și cu suflet ales. Istetimea lor în ale gospodăriei le-a făcut nume bun peste șapte hotare. Cu toată acestea, de aproape zece ani de zile — nu din vina lor, căci dacă ar fi fost să-și judece după vrednicie nu sa'r fi putut întâmpla așa ceva — au fost lipsiți de binefacerile școlalei. Cu durere a trebuit să simtă sufletul acestor oameni, care știau prețui cartea, când vedeau, că stăpânirea nu se gândește să-le trimită un învățător ca să cobare în sufletul copilașilor raza de lumină care o doreau cu atâta dor.

Ca o răsplată a unei așteptări așa de lungi, cei dela cârma țării au hotărât ca postul dela școala din Bălăița să fie ocupat de un tânăr în suficient pentru ridicarea maselor de jos ale poporului.

Vestea aceasta de bucurie, cunoscută mai întâi numai la primărie, s'a răspândit cât ai bate în palme în întreg satul. Mamele voioase vorbeau cu drag copilașilor despre învățătorul care avea să sosească în ziua aceea.

Primarul, în frunte cu bătrânii satului și tot norodul comunei Bălăița, au eșit în haine de sărbătoare, la marginea satului, să întâmpine pe sulusul de mult așteptat, care avea să aprindă iar flacăra luminii în sufletele lor oblonite de atâta vreme.

Dascălul Nicu Căprioară, avea statură mijlocie, părul negru cu cărlionți ce cădeau neastâmpărații, pe fruntea lată, un nas micuț, ridicat puțin în vânt, iar cei doi ochi, ca două săgeți, erau dovada unei inteligențe scilpitoare și a unui suflet armonios, înțelegător. În tot luat, avea o figură plăcută, luminată veșnic de un zîmbet plin de bunătațe. Firea lui veselă, comucativă, sinceră i-au adus mulți prietini, dar și dușmani.

La vorbele simple, dar simțite ale primarului, spuse cu prilejul sosirii lui în această comună, Nicu Căprioară a răspuns print'ro vorbire plină de focul tinereții și dragostei pentru țărani din mijlocul cărora se ridicase și el. Cu glasul tremurând de emoție — vorbea pentru prima dată mulțimei — făcând mărturisirea solemnă, că de-l vor sprijini satenii în acțiunea lui, el își jertfește cu drag vrața pentru ridicarea acestui sat,

Sătenii îi vorbeau vorbele, căci tot ce spusena acest tânăr era mană pentru sufletul lor, era descărcarea unui suflet plin de simfîre, descărcare, ce trezea ecou în inimile ascultătorilor făcând să vibreze cele mai delicate coarde din sufletul lor.

Ziua de 12 Septembrie, zi de înălțare și bucurie, când dascălul și sătenii și-au deschis pentru prima dată sufletul este punctul de plecare pentru viața plină de fapte rodnice ce avea să urmeze.

Inconjurat de iubirea poporului — temeiul lucrurilor mari — Nicu Căprioară a făcut din școala primară a satului Bălăița un punct luminos între mulțimea școalelor din cuprinsul țării noastre.

După 30 ani de muncă spornică, tot într'o zi de toamnă, dascălul în fruntea foștilor săi elevi, cari acum erau gospodari cu rosturile lor, eși să întâmpine pe un tânăr învățător care venea să continue munca pentru ridicarea satului: era fiul cel mai mare al bătrânului dascăl!

În cadrul unei frumoase serbări dascălul Nicu Căprioară a făcut o dare de seamă a activității lui desfășurată în această comună.

Multe greutăți cu care a avut să lupte le-a amintit doar în treacăt. A stăruit mult asupra tuturor lucrurilor trebuincioase pentru comună, pentru a căror înfăptuire, fiul său ca urmaș la conducerea satului, trebuia să lupte.

Delegatul autorității școlare, induioșat peste măsura, comunică sătenilor că școala din satul lor — răsplata a unei munci cinșite — va purta în viitor numele: Școala primară Nicu Căprioară — și adresându-se apoi tânărului învățător i-a spus doar atât: Fii vrednic de înaintașul tău!

C. J. Ancuța.

Conferențele didactice lunare la școlile divizate.

În conferențele didactice, din județul Bistrița-Năsăud, în legătură cu tema: Invățătorul nostru. Chemarea lui în noua epocă a școlii primare . . . la teza: Ce prăgătire trebuie să primească corpul didactic, pentru a-și putea împlini cu succes chemarea, între alte multe cerințe, s'a accentuat și necesitatea conferențelor didactice lunare la toate școlile divizate; apoi a cercurilor culturale a invățătorilor din comune învecinate, a conferențelor pe plase și în fine pe județe.

Folosul acestor conferențe e incontestabil. Ori cât de vastă și de temeinică prăgătire s'ar da viitorilor invățători în școala normală, aceea nu ajunge, căci un invățător, care vrea să fie adevărat invățător, trebuie să învețe viața întreagă. Și conferențele invățătoresci sunt pentru invățători un fel de curs complementar al școlii normale. În interesul completării și aprofundării cunoștințelor invățătorimeii și prin aceasta a promovării culturii poporului, e bine deci, ca autoritățile în drept să introducă conferențele didactice amintite în mod obligator.

În cele următoare mă ocup deastădată numai de conferențele didactice lunare la școlile divizate.

Scopul acestor conferențe se poate preciza așa: Completarea și aprofundarea cunoștințelor atât de ordin administrativ școlar, cât și pedagogic ale corpului didactic și unitatea de vederi în ceea ce privește aplicarea aceloră, fără a stânga prin aceasta libertatea de mișcare și spiritul de inițiativă a singuraticilor invățători.

Mijloacele pentru atingerea acestui scop sunt: Discuții libere — fără ași octroa cineva, bunăoară directorul, părerile sale — asupra diferitelor probleme de administrație școlară locală și generală la ordinea zilei, precum și asupra diferitelor chestiuni privitoare la învățământ, al căror rezultat se vor însemna la procesul verbal, spre a servi de îndreptar invățătorilor în slujba lor.

Organizarea acestor conferențe se poate face în modul următor: La fie-care școală cu cel puțin doi invățători se țin conferențe didactice lunare ș. a. în fie-care Sâmbătă — sau altă zi potrivită — după primă a fiecărei luni în orele de dinainte hotărite, Directorul școlar, care e și tre-

bue să fie unul dintre invățători — (a reorganizarea învățământului trebuie impus aceasta școlilor confesionale) — poartă prezidiul, iar celalalt — când sunt numai doi invățători, iar dacă sunt mulți unul dintre aceia — face pe secretarul. Programul acestor conferențe vor forma-o de ferite chestiuni pedagogice generale, metoadă de învățământ, administrație școlară ș. a.

Programul conferențelor se stabilește așa, ca în prima conferență, la începutul anului școlar, să alege o temă generală — cât se poate pentru anul întreg, bunăoară într-un an limba maternă, în alt an calculul etc. Pentru conferența proxima se designează raportorul, care să prezinte în scris părerile sale asupra materiei de discutat. Spre exemplu, dacă se ia limba maternă ca temă generală, în ședința a doua se discută asupra școlii și însemnătății l. materne; în a treia despre ramurile l. materne și extensiunea, în care să se trateze fie-care ramă la acea școală; în a patra scris-celuil în cl. l. etc. Astfel se urmează anul întreg.

Tema generală să ocupe jumătate din timpul preluat pentru ședință. În cealaltă jumătate a timpului se iau chestiuni de administrație școlară la ordinea zilei, precum: înmatriculările, absențele, serbări și producții școlare, disciplinarea școlariilor etc. Tot în acest timp — mai ales la școlile cu mai mulți de doi invățători — directorul, — care are să asiste în fie-care lună cel puțin 15 minute la prelegerile fie-cărui coleg, unde fără a face observări, sau a se amesteca în învățământ, i-și notează ce i-se pare, că nu se face corect, prezentează conferenței cazul și-l pune ca obiect de discuție, în felul acesta, fără ca directorul să-și octroaze vederile proprii, ci lăsând să se pronunțe conferința, în care bineînțeles, își spune și dânsul părerile sale, se lămuresc o mulțime de chestiuni, se delătură multe erori și se ajunge acolo, ca întreg corpul didactic dela școala respectivă să lucreze în deplină armonie și unitar.

Dacă lună de lună invățătorii discută diferitele probleme în legătură cu nevoile școlii lor, e eschis să-și unite lucrurile învățate în școala normală. Fie-care invățător simte nevoia, să cetească mult, să se intereseze de tot ce privește învățământul, cu un cuvânt să se agile mereu de chestiunile școlare. Între invățători se naște o emulație rodnică și binefăcătoare. Și e evident că în chipul acesta, invățătorii mereu se cultivă

și i-și lărgesc și-i interesează cunoștințele profesionale, ceea-ce e de o deosebită însemnătate pentru școala pe care o servesc și de un real folos pentru ridicarea culturală a neamului-

Se va zice de unii, că am ventilat o chestie atât de cunoscută de toată lumea dăscălească. Adevărat. Și admit, ba și știu, că în multe locuri se și țin astfel de conferințe. Am ventilat-o însă din dorul de a contribui la generalizarea acestora.

Ioan Pavel
revizor școlar,

SOKOLII.

Sokol înseamnă vultur, șoim. E o numire simbolică dată unei asociațiuni care a jucat un însemnat rol în deșteptarea simțului național și menținerea demnității etnice la Cehi. Istoria poporului bohem, are oare care asemănări cu aceea a poporului român de dincolo de Carpați. Deosebirea e numai în stăpânitori. Dincolo erau Austriacii, dincoace Ungurii. Dincolo dominația era mai anevioasă din cauza unei adânci tradiții culturale și a unei civilizațiuni vechi; dincoace însă aceeași îndârjită năzuință la libertatea etnică, făcea lupta tot grea. Mijloacele întrebuintate erau cam la fel, potrivit însă condițiunilor geografice. Huss, Comenius și altele spirite alese trecute în cultura generală, ea și situația Bohemiei în inima Europei, opreau pe aspiratori dela mijloacele brutale încercate pentru a strânge de gat „sălbatecul locuitor al Carpaților“. Tendința era însă aceeași. Germanizarea mergea paralel cu maghiarizarea, de și aparența, dincolo lăsa să se spună că există mai mult un compromis. Când absolutismul, repriimarea încercărilor revoluționare de la 1848, se mai domoli și când se pregătea dualismul austro-ungar, care avea să împartă popoare de același neam sub stăpâniri deosebite, un vânt de dragoste națională izbucni în literatura cehă. Neruda unul din cei mai de seamă literați, pășește din ce în ce spre naționalismul fervent de la cosmopolitismul tinereții. Urmează într'aceasta calea lui Comenius, aceeași care a urmat-o și Fichte în Germania și Grundtvig în Danemarca, doi nădăciți mai puternici șguduitori ai toropei ce se lăsase, pe vremuri, asupra națiunilor lor.

Cam pe atunci (1862) luă naștere și instituția sokolilor, a șoimilor. Literatura avea o influență

prea restransă. Mulțimea cu greu putu să o înțeleagă și mai cu greu putea să pătrundă taina vorbelor scrise cu multe înțelesuri. Ii trebuia ceva mai concret. Asociațiunea Sokolilor îi oferi ceea ce ea avea nevoie, după care era insetată. La început era o societate de gimnastică: cu timpul însă deveni o puternică armă de propagandă națională dar și de democratism real; era sămburile în jurul cărui, ca și la un magnet, se îngrămădeau, mai cu seamă din popor, toți acei care doreau să aibă o conștiință etnică. Săptămânalele exerciții măreau numărul aderenților; serbările date în toate centrele și în fie-care an, erau ocazii de solidaritate națională. Desvoltarea trupească era în stransă legătură cu deșteptarea culturală. Activitatea societății nu se restrângea numai în centrele unde preponderau Cehii, ci se întindea mai ales acolo unde amenințarea desnaționalizării era mai puternică. „Sokolii formează o instituție din care au ieșit oameni disciplinați, îndârjiți, exacti și de o moralitate intactă. Ei duceau aceste însușiri în viața publică și ușurau astfel națiunii rolul care singur putea să-i păstreze vitalitatea: să devie folositoare omenirii în lupta comună pentru un viitor mai bun.“ (V. Dedecek).

Numărul societăților creștea pe fie-care an.

În 1910 erau aproape 1000, cu 95000 membrii, dintre care 15% femei. Societăți la fel se formaseră în afara Bohemiei, în Moravia și celelalte state slave. Era infiltrarea conștiinței naționale: granițele trase prin samavolnicie, rupând trupul aceluiași popor în bucăți, începură să se surpe. Frăția etnică se pregătea pe încetul prin uniunea sokolilor într'un comitet central în Praga și apoi federația tuturor societăților slave.

Această lentă dar sigură deșteptare națională nu putea să nu dea de grijă stăpânitorilor; în zadar însă fură loviturile încercate. După cum nu poți ușor scoate cu rădăcini cu tot un arbore de plin defășurat, tot așa nu se mai putea nimic face împotriva curentului adâncit. Fie care Sokol era un conștient patriot pe care nici cleștele închiziției nu-l mai putea slăbi. Iar când războiul izbucni, armata națională era gata. Sub influența sokolilor regimentele cehe treceau la Ruși ori Sârbi.

Nici arestarea și apoi condamnarea conducătorului Kramer în 1915, nici arestarea președintelui federațiunii sokolilor nu-i intimidară. Proa târziu veni și disolvarea Uniunii sokolilor. Chiar

dacă forma era nimicică, rămăsese sufletul întreg, așa cum o pregătire de deceni îl oțelise.

Emanciparea politică a Cehoslovacilor s'a înfăptuit.

Țara întinsă de dincolo de Elba și până'n Maramureș, cuprinde pe Cehii harnici, hărțuți îndelung, dar tenaci, ca și pe Slovaci și Ruthenii părăsiți, reduși la păstorie, din nordul vechii Ungarii.

Despărțiți atâta vreme, asupriți unii mai brutal de cât alții, ei ș'au găsit lesne echilibrul conviețuirii. Societatea de gimnastică și educație politică a Sokolilor, a contribuit în largă măsură să nu-și mai zică „noi și ei“, ei se consideră ca o fericire s'gduirile care au dărânat vechile granițe. Spiritul de înfrățire, născut și răspândit în vremurile de asuprire, lea dat hojărărea ca priu dragoste, înțelegere și muncă să întărească cinstea și granițele patriei comune, ce atâta amar de vreme dorită.

I. Simionescu
prof. univ.

Importanța muzicii în școala primară.

Problema ce trebuie îmbrățișată de școală e cultura artistică, Școala în genere, mai ales primară, care e școala maselor, chemată în locul întâiu să pună bazele educației poporului și să formeze caracterul religios-moral — să dea atenție cuvenită culturii artistice căci: arta poleiește caracterul imobilează simțirea și face pe om mai accesibil pentru frumosul moral.

Dacă lipsește arta, lipsește factorul pururea viu, care dă indemn spre faptele acelea care susțin și întăresc un neam în existența lui.

Dintre arte, pe lângă poezie e muzica, iar din muzică e cântarea, ceace se potrivește ca obiect de instrucție în școală.

Cu cântarea în școală se pot rezolvi problemele, pe care cu alt obiect n'am reuși să ajungem la un bun rezultat. Prin ea se dă naștere procesului de dezvoltare și nivelare internă. Ea procură momente de fericire pentru cel ce gustă din farmecul și frumusețea ei — căci numai ea e limbajul emoțiilor zice Kant. Tot muzica e un

act special al inteligenței, intervenind în viața afectivă pentru a o ordona și înfrumuseța.

Se știe că copilul de pe la 6 ani se desparte, mai mult sau mai puțin, de familie, pentru a fi îmbrățișat de școală, o familie mai mare.

Școala primară în înțelesul larg: clădire, învățământ, învățătorii sunt factori ce vor ajuta copilul în dezvoltarea trupului și a sufletului lui, tocmai în epoca dezvoltării între 1—13 ani cât stă el în școala primară.

Fiecare materie de învățământ e chemată să dezvolte: unul din sentimentele nobile, spiritul de observație și raționament, fantazia, sau chiar trupul lui fraged precum și gustul de frumos. Și toate la un loc aceste materii să ne ajute și să se sprijine una pe alta.

Cum muzica costitue un obiect de instrucție ea sprijină celelalte obiecte. Fiind vorba de importanța ei în școala primară, e natural să ne gândim la metodii împreunate cu vorbe deci cântece.

Cam ce importanță au dar cântecele pentru fizicul copilului?

Căruia dintre noi nu-i s'a întâmplat ca între copii începători să fie și unii cari și în vorbă să aibă o nuanță falsă — răgușită. Cu dragul ce micuții au pentru cântece, biruiese cu timpul acest defect. Ureehea li se deprinde să prindă sunetele curat și să le redea exacta.

Iar când primăvara pe ferestrele deschise pătrunde năvalnic aerul curat, ciripit de păsărele și câte-o dorită rază de soare, micuții lor plămâni, dormici de-o largă exilidere își găsese satisfacția într'un drag cântecele ce l-au deprins cu toții.

Ori afară în recreație pe lângă strigătele izbucniri ale copilăriei, nu-i folosește copilului un câmpeiu de cântec?

Doar lui îi e așa de drag a cânta!

Dar când era 'n leagăn s'a deprins cu cântecele. Dacă fiecare parte a corpului are nevoie de mișcare, exerciții apoi cu atât mai mult plămâni.

În Franța și Italia, pe multe locuri chiar și în Rusia se dă mare atenție acestui fapt chiar prin înființarea de școli corale ce dau concerte publice. Dar dacă s'ar părea că din acest punct de vedere, importanța muzicii la copii nu e prea

mare, apoi din alt punct de vedere e însemnă. E vorba de cum și cât contribuie că la dezvoltarea și formarea sufletului, cu care copilul se va prezenta în familie, societate.

Pentruca un stat să existe, să dureze, îi trebuie o temelie. Această familie cetățenii s'o aibă zidită în sufletele lor din credință. E vorba întâi despre credința în Dzeu. Dar nu numai lui Dzeu să-i păstreze credință cetățeanul; că nu-i demn de acest nume acel ce nu păstrează credință și regelui. Și care-i legătura între credință și muzică în școala primară?

Mi-aduc aminte, mama nu-mi făcuse o educație religioasă strasică până la vârsta de 7 ani când am început școala primară, încât nu prea eram pătrunsă de măreția lui Dzeu. Nu făceam prea multe rele, pentrucă nu eram decăt o fire pașnică, dar nu din frica de Dzeu, și de puterea lui. Despre aceasta am luat cunoștință, și mi-am pătruns sufletul, când într'una din primele zile de școală ne-a învățat Dșra rugăciunea: „Creator ce-a noptă“ dintr'o pătrunzătoare pregătire ne expusese conținutul poeziei pe care repede am și învățat-o fără să-i pătruns indetul înțelesul ei. După câteva repetiții deveneam plictisitoare și fără ide rost. Dar într'o oră de cânt când „Domnișoara“ ne învăța să cântăm această rugăciune, a fost pătrunsă de cea mai adinecă inimă poezia mi păru alta. Fără să-mi dau sama mă simții aproape de Dzeu vrui să-i mășor puterea, dar nici vorbă; văzui zădărnicia. Acasă veni tare schimbată, fapt ce fu observat de mama. Făceam ce făceam, și rugăciunea-mi suna clar: luminează și a mea minte, și-mi ajută a învăța . . .

Înțeleseiu, că luminarea minții mele stă în puterea Creatorului, și astfel începui a cunoaște pe Dzeu.

Iar astăzi, ca învățătoare observ, că copii și mai cu seamă fetele sunt pătrunse mai adânc de sentimentul religios, cântând o rugăciune nu învățând dela 6 ani cătebismul pe dinafară de frica „Dnului Părinte.“

Corurile bisericesti au influență și asupra celor mai rătăcite suflete. Și aceasta se simt pătrunse de sentimentul credinții și al speranței.

Tot prin cântare îmbărbătezi solhații când sunt gata și între în foc și prin cântări în școală îi pregătim pentru aceasta. Tot cântarea potolește furtuni și răzvrătiri sufletești.

Câți copilași nemulțumiți de-acasă de hrana puțină, mama ritregă' de obicei nu cu multă

mila, lipsa jucării, haine, de câteori nu uită tot, când la școală zie un: „sunt soldat sau „Toboșarul“ ori altele pentru fetițe.

Un cântec potrivit, câtă voioșie nu revarsă în sufletul copilului. Dacă Psalmii lui David n'ar fi fost verșuri cântate, nu se mai păstrau până azi. Versetele lui Mohamed tot prin cântec au fost răspândite tot așa cu ideile reformatoare ale lui Luther, cu care a convertit atâta lume.

Din punct de vedere național muzica mai are încă o mare importanță: Doine, legende și imnuri, cu ele și prin ele s'a păstrat graiul nostru. Care dintre noi nu-și aduce aminte de legenda „Mama lui Ștefan cel mare“ pe care o cântăm în școală: Cât contribuie aceasta la dezvoltarea imaginației . . .

Înainte de resboiu când România era inactivă, încă ce cântec răsuna în școlile noastre?, La Arme“ și toate cantecele ce-au învățat copii de atunci și până acum cât contribuiesc oare la formarea și susținerea sentimentului național? Prin urmare cantarea e un factor educativ și cultural pentru individ și pentru popor. Dacă viața are nevoie de ea dacă ea contribuie la existența neamului ca individualitate etnică, trebuie ca să formeze un obiect de preocupare, pentru cei în drept. Prima grijă deci cade în sarcina școlii primare. Școala în care cântarea e neglijată, nu-și îndeplinește datoria. Neglijarea asta e un păcat față de copii, biserică, patrie, și societate în genere. Am avut copii înșco ală cari nu știu românește. Cu cântocele au început a prinde limba.

Din unele legende se capătă cunoștințe istorice, din altele geografice, iar altele pot sprijini științele naturale. Tactul și ritmul muzical formează punctul de atingere cu matematica. Cantarea adresându-se și sufletului și minții, servește celor două scopuri: **formal** (dezvoltarea auzului, vocii gustului estetic, dispoziție distracție) iar **material** (cunoștințele date de poezie)

Cantarea însă pentrucă să aducă foloase trebuie se țină seamă de momente psihologice, fiziologice și pedgogice. Învățătorul să aibe pregătire muzicală și mai ales pedagogică pentru a ști să alegă bine cantecele pentru copii.

Cantecul predat să fie ca întuirea unui tablou de pictură și să deștepte dorul de a canta. Un cântec cantat de învățător cu insufletire e prins de copii, formând astfel, primul pas serios în educație artistică. De preferat cantecele pe mai multe voci, dacă se învață după note, se exercează și ochiul.

Cântecul trebuie să deștepte plăcerea și pentru asta să fie înțeles, coresp. firii mentalității și cerințelor sufletului copilului — Neînțeles plictisește și indispuce. Copilul e vesel sburdalnic gingaș și simplu. Limbajul și mintea-i sunt sărace. Ca începători cantecele să desvolte mișcare, e o cerință a naturii. Totul însă diferă după etate. Așa de exemplu în clasele mari, nu mai convine ușurința naivă a celor mici. Cântecul să exprime lucruri serioase, cu înțeles mai adânc.

Totuși pătrunderea e încă slabă. Deci la primele clase convin cântece mici cu vorbe puține, cunoscute cu fond gingași glumeț, melodie ușoară săltăreată, Deasemeni cântece însoțite de mișcări sau care exprimă o mișcare. Le plac și rugăciunile și cântecele populare. S'au făcut experiențe din care a rezultat: că între unul popular și unul patriotic e preferat de majoritate, primul; iar între două patriotice, cel cu mișcare. Între unul popular și unul cu mișcare cel din urmă e preferat. La clasele mai mari acestea nu mai pătrund în gustul lor; pentru ei cele populare; și apoi religioase. Pentru cele populare simt o mare mulțumire sufletească, nu pentrucă sunt vorbe ușoare ci vechi — continue: muzica populară este isvorită din adâncul sufletului neamului nostru, Tot așa cu religioasele. Vechimea lor garantează tăria și durată lor. Experiența stabilește, că aceste clase au simpatie generală pentru populare, parte din fete pentru religioase, parte din băieți pentru patriotice, și nici unul pentru prea copilărești. Prind ușor muzica veche, artistică mai greu.

În școlile Germane e exclus cântecul artistic din colecțiile de cântece de școală. În unele școli la noi nu se are în vedere gustul artistic în alegerea cântecelor. Așa în unele colecții de cântece pentru școală, sunt unele, în cari versurile sunt adevărată profanare a poeziei, iar melodia monotona. Când vom ajunge ca prin muzică să contribuim la dezvoltarea gustului estetic, apoi caracterelor copiilor vor avea puține părți contra cărora să se lupte.

Mitica Codrescu.

CRONICA.

Congresul funcționarilor publici. În 12 și 13 Iunie a. e. s'a ținut la Cluj congresul funcționarilor publici din Ardeal Banat și părțile ungurene: Sprijiniți pe motivul, că învățătoria română afară de interesele profesionale, pe cari dorește a și-le revendica prin „Asociația învățătorilor“, în care este constituită, mai are și alte interese cari sunt identice cu interesele celorlalți funcționari publici ai statului; am făcut declarație în ședințele acestui congres, că Asociația învățătorilor români, menținându-și organizația actuală profesională; se atașază la Asociația funcționarilor publici, dorind o sinceră și frățească colaborare, în scopul ușurării situației morale și materiale a învățătorimii române.

Reprezentantul Asociației noastre, Dl. A. Pora a arătat cu acest plilej tratamentul prea mașter al statului față cu acești misionari, cerând ca asociația funcționarilor să încadreze în memoriu și doleanțele învățătorilor cari sunt vrednici de o soartă mai bună.

Congresul a primit cu căldură aceasta declarație și în consecință a încadrat în memoriu, ce este a se trimite guvernului un punct special, care privește învățătoria pretinzând că *învățătorii diplomați se fie egal îndreptiți și la fel tratați. ca și funcționarii cari au examenul de maturitate (bacalaureatul)*. Congresul a hotărât organizarea pe secții județene a tuturor funcționarilor publici. Rugăm în consecință pe frații învățători, să se înscrie de membrii ai secțiilor județene, ce se vor înființa, cotribuind la consolidarea și organizarea funcționarimii române, care merită alt tratament, decât acela de care are parte astăzi.

Învățători—deputați. Din informațiile primite aflăm că în noile alegeri pentru cameră au reușit următorii învățători din Ardeal: *Teodor Mureșan* și *I Rămnețu* cu programul partidului național și *Nic Suciu* și *N. Fîru* cu programul partidului poporului.

Serbări școlare. Seria serbărilor școlare aranjate sub impulsivitatea Cercului didactic primar din „Cluj“ s'a încheiat Duminecă în 20 Iunie prin serbarea dată cu elevi școlai Nr. 4 din Cluj, din partea corpului învățătoresc. Serbarea a

arut un succes desăvârșit. Cântecul național în voci, recităriile bine interpretate, și mai ales jocurile naționale ale elevilor au fost răsplătite de aplauzele sincere ale publicului, căruia i-s'a procurat adevărate clipe de reverie sufletească. Invățătorii din Cluj, pot fi foarte mulțumiți cu secesiul celui dintâiu an în care opera educației naționale, în acest oraș și-a croit drumul normal și firesc, și în care le-a succedat să creeze din nou valoarea școlii primare, totatătea focare cari își arind valurile lor luminate, tot mai tare în marea de întunec și stelnism. Din gingașele manifestațiuni ale acestor copii, cari vorbeau cu sufletul și cu zimbetul, se desprind idei noi, cari încep a se stăpâni și convinge, ca viitorul este al copilului și copilul este a viitorului. Căci mi-se pare este cu neputință a face mai bună lumea aceasta altfel decât a începe renegerarea și refacerea ei dela copil.

Președintele „Cereului Didactic“ al invățătorilor din Cluj, la sfârșitul producțiunii a mulțumit invățătorilor pentru munca grea depusă întru pregătirea acestor manifestări, gingașe cari să a-resează la sufletul nostru, și făcând apel la publicul prezent, pentru a contribui cu obolul la înființarea unei biblioteci românești, ca o recompensă pentru stradania elevilor, s'a încassat în câteva clipe însemnată suma de 3000 cor.

Din acest bani, se vor cumpăra cărți românești, și astfel invățătorii vor dispune de un nou și eficace mijloc, în scopul continuării și desăvârșirii operei de educație morală și națională în cetatea Clujului.

Inceputul s'a făcut. Mai avem lipsă de sprijinul statului, orașului și societății din Cluj.

Apel. Comitetul central al „Asociațiunii“ s'a fost adresat în anii trecuți către publicul nostru cu rugarea: să-i trimită pentru proiectatul Album al eroilor din anii de război câte o fotografie (pe cât posibil format cabinet) a scumpulor lor decedați, însemnând pe dosul ei, în mod legibil, numele decedatului, ocupațiunea și localitatea în care trăia înainte de război, anul nașterii, data morții, rangul său ca militar, trupa la care a servit, distincțiunile sale militare și dacă se poate locul în care a căzut sau a fost rănit cel decedat. Totodată s'a fost indicat în apel, că fotografiile pot fi însoțite și de date biografice mai amănunțite, care se vor păstra în arhiva „Asociațiunii“ și la timpul sau se vor da publicității.

De pe fotografiile, intrate la „Asociațiune“

s'au făcut clișee și s'au publicat în Calendarul „Asociațiunii“, pe anii trecuți și vor introduce la timpul său și în Album.

De astădată repetăm rugarea noastră către familia celor viteji, cari și-au jertfit viața în război, ca să ne trimită fotografiile iubiților lor decedați, din cari, intruca li se va putea face loc, se vor publica și în Calendarul „Asociațiunii“ pe anul 1921.

Totodată rugasem On. nostru public să ne trimită toate scrisorile trimise acasă de soldații noștri din front, în care se vorbește despre lupte și alte întâmplări de interes general și toate poeziile scrise de ei și nepublicate în ziare.

Socotind, că adunarea și studiarea acestui material are să fie de un folos nepretuit, rugăm și acum On. noastră preoțime și învățătorime cum și pe toți intelectulii noștrii, să starue în cercul lor de activitate pentru că acest nou apel să aibă un resunet cât mai desăvârșit la obștea căreia îi este adresat.

Sibiu, din ședința comitetului „Asociațiunii“ pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în 14 Martie 1920.

Andrieu Barseanu,
prezident.

Romol Simu,
secretar.

Problema vitalității. Într'un articol recent publicat de presa franceză dr. Ox dovedește că problema vitalității se reduce la o problemă a mușchilor. Mușchii susțin organele respirației, digestia și asimilarea alimentelor, și tot mușchii regulează bătăile inimii.

Mușchii contribuind deci la funcționarea normală a organelor corpului contribuie indirect la rezistența acestuia contra agenților externi.

Dr. Ox dovedește că în Anglia unde cultura mușculară este foarte dezvoltată este o mortalitate mult mai mică, deși clima este mai rea. Diferența ar fi de vre-o 200.000 de decese mai puțin pe an.

Sărbările socoliste. La sărbările naționale ale Cehoslovaci, școala românească a fost reprezentată prin de P. P. Negulescu, ministru instrucției publice. Dintre articolele frumoase scrise de presa noastră cu acest prilej reproducem articolul publicat în „Viitorul de di. prof. I. Simionescu, un bun prieten al școlii și invățătorilor.

Anuarele școlare. La redacție am primit mai multe anuare școlare dela școalele civile și normale din Ardeal.

Ele sunt o mărturie istorică despre eforturile noastre depuse la organizarea și naționalizarea învățământului, dându-ne totodată și iconă fidelă despre pregătirea personalului didactic dela aceste școli.

Cursuri pentru învățători ajutoari. In loc să se găsească mijloacele de a deschide cât mai multe școli normale se organizează și in vara aceasta, la Deva și Sfântu Gheorge cursuri pentru pregătirea ajutoarilor de învățători. Părerea noastră este, ca aceste cursuri sânt un prilej de a risipi banii statului, a nenoroci o sumă de oameni folositori la alte cariere și măi ales a cobori demnitatea lagmei învățătorești.

Cărți aprobate. Ministerul instrucției publice din București a aprobat sub Nr. 5822/1920 manuale școlare pentru cursul primar ale Dlui Iuliu Vuia.

Cărți, Reviste.

Pentru inima copiilor, revista lunară pentru educație și instrucție in casă și școală. Anu I. Nr. 4 și 5. Apare sub ingijirea d-lui I. Nisipean profesor de pedagogice la școala normală de învățători R. Vâlcea. Abonamentul anual 20 Lei. Remarcăm articolul d-lui Nisipean „Cultură spiritului prin muncă” care ne aduce aminte de prelegerile D-sale, ținute la secția pedagogică a cursurilor pentru pregătirea profesorilor de pedagogie, din vara anului trecut, după cari este scris și articolul „Școala muncii” din numărul de față.

Nicolae I. Antonovici: România in Războiul european. Șasă tablouri naționale alegorice, reprezentând fazele indeplinirii idealului nostru național. O lucrare frumoasă a uni coleg, care poate fi intrebuintată cu mult folos pentru teatre și serbări școlare. Prețul Lei 3.50 plus porto. Se poate procura la autor in Tg. Berești—Covurlui. vechiul regat.

George Halarevici: Din lumea orbilor, studiu tiflopedagogic, Deposit general la Librăria Socec et comp. București. In 8 capitole, autorul vorbește cu multă competență lumii fericite despre lumea neagră a orbilor, cu buna intențiune de a redeș-

tepta in societatea noastră dragostea către acenonorociți, care nu cunosc frumuseța lumii, zăbetul drăgălaș al copiilor, splendoarea de primavară a naturii, Autorul se ocupă și de problema soldaților orbiți in războiu față de cari statul are îndatoriri morale. Arată diferitele sisteme de cecitate și scriere pentru orbi, cari fac posibilă desvoltarea lor și sufltească până la măsura de a fi folositori lor și societății.

Recomandăm cu căldură acest op celor cari se preocupă de problemele științei tiflopedagogică.

Transilvania, revista Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român din Transilvania. Anul LI. Nr. 1. Sibiiu. Abonamentul pentru membrii Asociațiunii 50 Lei pentru nemembrii 70 Lei. Director: A. Barseanu, șef-redactor: Ioan Georgescu.

Cuprinde un material variat și foarte bogat, datorit celor mai de seamă bărbați ai Ardealului și imbrățișând cu deplină cunoștință toate problemele vieții noastre sociale culturale și bisericești. Hărnicia noului secretar, al vechului nostru asezământ de cultură, dl. I. Georgescu, ajutat de îndrumările chibzuite ale academicianului nostru A. Bârseanu, avem firma nădejde, că va desăvârși opera incepută și susținută cu atâta țarie de inaintașii Asociațiunii.

Educație. Anul III, Nr. 5 și 6 Prețul 2 Lei numărul. București Termopile 6. Cuprinde frumoase articole din domeniul pedagogiei și psihologiei copilului iscălite de I. Simionescu, I. Dicescu. N. E. Idieru, Dr. C. Matei, Gh. Gheorge și Gh. B. Paladi.

Foaia Tinerimii, revistă lunară. Anu IV. Nr. 10. București. Abonamentul 30 Lei la an.

